Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

12. veljače 2020.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Članak 267. UFEU-a – Provedba prethodne odluke Suda – Ovlast davanja uputa u pogledu načina provedbe – Procesna autonomija država članica – Načelo djelotvornosti – Poštovanje prava obrane”

U predmetu C-704/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Specializiran nakazatelen sad (Specijalizirani kazneni sud, Bugarska), odlukom od 30. listopada 2018., koju je Sud zaprimio 12. studenoga 2018., u kaznenom postupku protiv

Nikolaja Koleva i dr.,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: E. Regan, predsjednik vijeća, I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič i C. Lycourgos (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: H. Saugmandsgaard Øe,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Europsku komisiju, F. Erlbacher, R. Troosters i Y. Marinova, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 267. UFEU-a.

2 Zahtjev je upućen u okviru kaznenog postupka pokrenutog protiv Nikolaja Koleva i dr. (u daljnjem tekstu: okrivljenici), osam osoba optuženih da su počinile različita kaznena djela kao bugarski carinski službenici.

* Jezik postupka: bugarski

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Članak 6. Direktive 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o pravu na informiranje u kaznenom postupku (SL 2012., L 142, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 48.), naslovljen „Pravo na informiranje o optužbama”, u stavku 3. određuje:

„Države članice osiguravaju da se najkasnije po dostavljanju optužnice sudu, pruže detaljne informacije o optužbama, uključujući vrstu i pravnu kvalifikaciju kaznenog djela, kao i vrstu sudjelovanja od strane okrivljene osobe.”

4 Članak 7. te direktive, naslovljen „Pravo pristupa spisu predmeta”, predviđa u stavku 3.:

„Ne dovodeći u pitanje stavak 1., pristup materijalima iz stavka 2., osigurava se pravovremeno kako bi se omogućilo djelotvorno ostvarivanje prava na obranu, a najkasnije prilikom podnošenja optužnice sudu na razmatranje. Ako u posjed nadležnih tijela dođu dodatni materijalni dokazi, pristup tim dokazima se osigurava pravovremeno kako bi se omogućilo njihovo razmatranje.”

Bugarsko pravo

5 Na temelju članka 249. Nakazatelno procesualen kodeksa (Zakonik o kaznenom postupku) sud može okončati raspravni dio kaznenog postupka i vratiti predmet državnom odvjetniku radi ispravljanja nedostataka postupka koji se odnose na prethodni dio tog postupka, a koji se odnose na informiranje okrivljenika u svrhu optužbe protiv njega i odobravanje pristupa spisu predmeta.

6 Kao što to proizlazi iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje, nacionalni propis koji se primjenjuje na činjenice u glavnom postupku protivi se tome da se sudska odluka donesena na temelju članka 249. Zakonika o kaznenom postupku može izmijeniti nakon njezina donošenja.

7 Članci 368. i 369. Zakonika o kaznenom postupku, u verziji koja je bila na snazi u vrijeme činjenica iz glavnog postupka, predviđaju mehanizam koji osobama protiv kojih se vodi kazneni postupak omogućuje da zbog bitnih povreda postupka od strane državnog odvjetnika ishode konačno okončanje kaznenog postupka u cijelosti, to jest ne samo raspravnog dijela nego i prethodnog dijela tog postupka.

8 Na temelju članka 369. Zakonika o kaznenom postupku, na zahtjev okrivljenika, sud, nakon što je utvrdio da prethodni dio kaznenog postupka nije okončan u roku od dvije godine od optužbe, mora vratiti predmet državnom odvjetniku zadajući mu rok za završetak istrage u predmetu i okončanje tog prethodnog dijela postupka, bilo obustavom progona ili upućivanjem predmeta na suđenje. U potonjem slučaju državni odvjetnik ima dodatni rok za izradu optužnice i njezino podnošenje sudu.

9 U slučaju da državni odvjetnik ne ispoštuje te nove rokove, sud preuzima predmet i obustavlja kazneni postupak. Nasuprot tomu, ako državni odvjetnik okonča prethodni dio kaznenog postupka i podnese sudu optužnicu u roku koji mu je zadan, sud će ispitati pravilnost postupka i uvjeriti se, među ostalim, da ne postoje bitne povrede postupka. Ako sud smatra da su počinjene takve povrede, on će predmet ponovno vratiti državnom odvjetniku, zadajući mu dodatan rok od mjesec dana za ispravljanje utvrđenih povreda. Ako državni odvjetnik ne ispoštuje taj potonji rok, ne ispravi navedene povrede ili počini nove, sud će obustaviti kazneni postupak.

Glavni postupak i prethodno pitanje

10 Protiv okrivljenikâ se od 2012. provodi kazneni progon zbog sudjelovanja u svojstvu bugarskih carinskih službenika u zločinačkom udruženju. Budući da je sud koji je uputio zahtjev, Specializiran nakazatelen sad (Specijalizirani kazneni sud, Bugarska), ocijenio da optužbe nije donijelo nadležno tijelo i da one sadržavaju povrede postupka, predmet je upućen nadležnom specijaliziranom državnom odvjetniku kako bi on sastavio nove optužne prijedloge protiv okrivljenikâ. Postupak je stoga bio prekinut te su rokovi za istragu produljeni u više navrata.

11 Tijekom 2014. sudu koji je uputio zahtjev podnesen je zahtjev za provedbu postupka predviđenog člancima 368. i 369. Zakonika o kaznenom postupku. U skladu s tim odredbama, taj je sud predmet najprije vratio državnom odvjetniku, odredivši mu rok za završetak istrage u predmetu, sastavljanje novih optužnih akata, njihovo dostavljanje i dostavljanje podataka iz istrage okrivljenicima te okončanje prethodnog dijela kaznenog postupka, pri čemu je državni odvjetnik potom imao dodatni rok za sastavljanje optužnice i njezino podnošenje sudu.

12 Nakon što je državni odvjetnik sastavio nove optužbe i nakon podnošenja optužnice u za to određenom roku, navedeni je sud utvrdio nove postupovne nepravilnosti na štetu okrivljenikâ te je ponovno vratio predmet državnom odvjetniku.

13 Rješenjem od 22. svibnja 2015. isti je sud utvrdio da državni odvjetnik nije ispravio prethodno utvrđene bitne povrede postupka te da je počinio nove. Stoga je smatrao da su ispunjeni uvjeti za obustavu kaznenog postupka i da su, dakle, navedene osobe imale pravo na tu obustavu.

14 Međutim, unatoč tim utvrđenjima sud koji je uputio zahtjev nije naložio obustavu kaznenog postupka, u skladu s člancima 368. i 369. Zakonika o kaznenom postupku, nego je, kao što to proizlazi iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku u ovom predmetu, na temelju članka 249. tog zakonika odlučio okončati raspravni dio postupka i ponovno uputiti predmet državnom odvjetniku kako bi on ispravio povrede postupka koje se odnose na, s jedne strane, obavještavanje okrivljenika o djelima koja im se stavljaju na teret i, s druge strane, odobravanje pristupa spisu predmeta.

15 Sud kojem je podnesena žalba protiv tog rješenja od 22. svibnja 2015. utvrdio je, rješenjem od 12. listopada 2015., da je sud koji je uputio zahtjev trebao obustaviti kazneni postupak, u skladu s člancima 368. i 369. Zakonika o kaznenom postupku, te je predmet vratio tom sudu na ponovno odlučivanje.

16 Odlukom od 11. studenoga 2015. sud koji je uputio zahtjev obratio se Sudu s prvim zahtjevom za prethodnu odluku u vezi s kojim je donesena presuda od 5. lipnja 2018., Kolev i dr. (C-612/15, u daljnjem tekstu: presuda Kolev, EU:C:2018:392).

17 U točki 1. izreke te presude Sud je odlučio da članak 325. stavak 1. UFEU-a treba tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis kojim se propisuje obustava kaznenog postupka, poput one koja je predviđena u člancima 368. i 369. Zakonika o kaznenom postupku, ako se taj propis primjenjuje na postupke pokrenute u pogledu slučajeva teške prijevare ili drugog teškog oblika nezakonitog djelovanja usmjerenog protiv financijskih interesa Unije u području carine. U istoj točki dodao je da je na nacionalnom sudu dužnost da članku 325. stavku 1. UFEU-a pruži puni učinak izuzimajući, prema potrebi, navedeni propis od primjene, osiguravajući pritom poštovanje temeljnih prava okrivljenika, pojašnjavajući u točki 70. navedene presude da ta prava obuhvaćaju pravo tih osoba da se njihov predmet ispita u razumnom roku.

18 Sud je u točki 67. iste presude pojasnio da, u slučaju da je moguće primijeniti više mjera za provedbu obveza koje proizlaze iz članka 325. stavka 1. UFEU-a, na sudu koji je uputio zahtjev je da utvrdi koju od tih mjera treba primijeniti. U tom pogledu Sud je, među ostalim, predvidio mogućnost da sud koji

je uputio zahtjev, ako mu je državni odvjetnik podnio optužnicu u propisanim rokovima, otvori raspravni dio kaznenog postupka i sam ispravi eventualne nepravilnosti počinjene tijekom prethodnog dijela tog postupka.

19 Kad je riječ o poštovanju prava okrivljenika da se njihov slučaj ispita u razumnom roku, Sud je u točki 74. presude Kolev presudio da je upravo na sudu koji je uputio zahtjev utvrđivanje konkretnih mjera koje valja poduzeti kako bi se zajamčilo poštovanje tog prava, uzimajući u obzir sva postupovna sredstva koja mu pruža nacionalno pravo, razmatrano u njegovoj cijelosti i tumačeno s obzirom na pravo Unije. U slučaju postojanja većeg broja mogućih rješenja davanja punog učinka obvezama koje proizlaze iz članka 325. stavka 1. UFEU-a, na tom je sudu odabir rješenja koje među svim tim rješenjima omogućava u ovom slučaju jamstvo predmetnog temeljnog prava.

20 U točki 2. izreke presude Kolev, Sud je tumačio članke 6. i 7. Direktive 2012/13 kojima se utvrđuju prava okrivljenika na informiranje o optužbama i pristup spisu predmeta.

21 Određenije, Sud je odlučio da, s jedne strane, članak 6. stavak 3. te direktive treba tumačiti da mu se ne protivi to da se obrani dostave detaljne informacije o optužbi nakon podnošenja optužnice kojom se pokreće postupak pred sudom, ali prije nego što sud započne meritorno razmatrati optužbu i prije nego što otvori raspravu, odnosno da se u slučaju kada se dostavljaju naknadno izmijenjene informacije one dostave čak i nakon otvaranja rasprave, ali prije faze vijećanja, pod uvjetom da sud poduzme sve potrebne mjere kako bi zajamčio poštovanje prava obrane i pravičnost postupka.

22 S druge strane, Sud je odlučio da je, u skladu s člankom 7. stavkom 3. Direktive 2012/13, na nacionalnom sudu da osigura da se obrani pruži stvarna mogućnost pristupa spisu predmeta, pri čemu se takav pristup može pružiti, ovisno o slučaju, nakon podnošenja optužnice kojom se pokreće postupak pred sudom, ali prije nego što sud započne meritorno razmatrati optužbu i prije nego što otvori raspravu, odnosno u slučaju kada se tijekom postupka prilažu novi dokazi u spis predmeta, taj se pristup može pružiti čak i nakon otvaranja rasprave, ali prije faze vijećanja, pod uvjetom da sud poduzme sve potrebne mjere kako bi zajamčio poštovanje prava obrane i pravičnost postupka.

23 U točki 3. izreke presude Kolev, Sud je dao tumačenje članka 3. stavka 1. Direktive 2013/48/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom postupku i u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga te o pravu na obavješćivanje treće strane u slučaju oduzimanja slobode i na komunikaciju s trećim osobama i konzularnim tijelima (SL 2013., L 294, str. 1.).

24 Sud koji je uputio zahtjev navodi da je rješenjima od 13. lipnja i 14. rujna 2018. proveo točku 3. odnosno točku 1. izreke presude Kolev.

25 Nasuprot tomu, što se tiče točke 2. izreke te presude, sud koji je uputio zahtjev smatra da je suočen s nacionalnim postupovnim pravilom koje sprječava njezinu provedbu u predmetu koji se pred njim vodi.

26 Naime, on navodi da je u ovom slučaju raspravni dio kaznenog postupka već bio okončan rješenjem od 22. svibnja 2015., donesenim na temelju članka 249. Zakonika o kaznenom postupku, koje je u međuvremenu postalo konačno. Taj bi sud stoga bio spriječen, na temelju svojeg nacionalnog prava, poduzeti svaku daljnju radnju koja bi mu omogućila da u glavnom postupku primijeni tumačenje Direktive 2012/13 koje je dao Sud.

27 Međutim, s obzirom na točke 67. i 74. presude Kolev, sud koji je uputio zahtjev smatra da njegovo nacionalno pravo treba tumačiti na način da se ta postupovna prepreka ne protivi primjeni prava Unije.

28 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev navodi da konačna odluka o okončanju raspravnog dijela postupka ima postupovnu važnost jer podrazumijeva vraćanje predmeta državnom odvjetniku radi izvršenja postupovnih akata i sama po sebi ne dodjeljuje materijalna prava okrivljenicima. On smatra da ta odluka daje tim osobama prednost s obzirom na to da se postupak produljuje a koja se ne može opravdati jer dovodi do povrede načela ispitivanja optužbe u kaznenim stvarima u razumnom roku, kako ga je Sud predvidio u točkama 70. do 74. presude Kolev. Osim toga, on navodi da bi u raspravnom dijelu postupka bilo moguće ispuniti sva postupovna prava koja okrivljenici imaju u Direktivi 2012/13, kako je tumači Sud u presudi Kolev.

29 Na temelju tih razmatranja sud koji je uputio zahtjev odlučio je rješenjem od 14. rujna 2018. izuzeti od primjene nacionalnu odredbu koja ne dopušta izmjenu odluke o okončanju raspravnog dijela postupka donesenu na temelju članka 249. Zakonika o kaznenom postupku.

30 Dvoje okrivljenika podnijelo je žalbu protiv tog rješenja, koje je ukinuo sud pred kojim je pokrenut postupak, zbog toga što se, s jedne strane, presuda Kolev ne primjenjuje na već okončani raspravni dio i, s druge strane, zato što Sud nije odlučio o usklađenosti članka 249. Zakonika o kaznenom postupku s člankom 325. UFEU-a.

31 Žalbeni sud vratio je predmet sudu koji je uputio zahtjev i naložio mu da okonča raspravni dio postupka i vrati predmet državnom odvjetniku. Sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da je stoga suočen s izričitom zabranom primjene točke 2. izreke presude Kolev.

32 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev izražava sumnje u pogledu tumačenja te presude od strane žalbenog suda. Potonji je svoju odluku temeljio na činjenicama koje su bile poznate Sudu kada je donio svoju presudu, to jest da je raspravni dio postupka okončan rješenjem od 22. svibnja 2015. Međutim, upravo je s obzirom na te činjenice Sud izričito predvidio mogućnost da sud koji je uputio zahtjev provede navedenu presudu otvaranjem raspravnog dijela postupka i sam otkloni postupovne nepravilnosti.

33 U tim je okolnostima Specijaliziran nakazatelen sad (Specijalizirani kazneni sud) odlučio prekinuti postupak i Sudu postaviti sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li članak 267. UFEU-a tumačiti na način da ovlašćuje nacionalni sud da, pozivanjem na činjenične okolnosti koje je Sud uzeo u obzir kod odlučivanja o prethodnom pitanju, u okviru postupka o glavnoj stvari ne primijeni prethodnu odluku u vezi s kojom je donesena?”

O prethodnom pitanju

34 Uvodno valja istaknuti da iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da je sud koji je uputio zahtjev rješenjem od 22. svibnja 2015., donesenim na temelju članka 249. Zakonika o kaznenom postupku, okončao raspravni dio glavnog kaznenog postupka, pri čemu to rješenje, na temelju nacionalnog prava, sprječava ponovno otvaranje raspravnog dijela postupka. Smatrajući da odluka donesena na takvom temelju dovodi do vraćanja predmeta državnom odvjetniku, žalbeni sud kritizirao je sud koji je uputio zahtjev jer je 14. rujna 2018., nakon donošenja presude Kolev, odlučio izuzeti od primjene članak 249. Zakonika o kaznenom postupku kako bi sam otklonio postupovne nepravilnosti počinjene tijekom prethodnog dijela tog postupka. Osim toga, taj mu je žalbeni sud na temelju navedenog članka 249. naložio da vrati predmet državnom odvjetniku.

35 Međutim, sud koji je uputio zahtjev smatra da bi takva uputa dovela do neizvršenja točke 2. izreke presude Kolev.

36 U tim okolnostima postavljeno pitanje treba shvatiti na način da se njime u biti želi saznati treba li, s obzirom na tumačenje članka 6. stavka 3. i članka 7. stavka 3. Direktive 2012/13 koje je Sud usvojio u točki 2. izreke presude Kolev, članak 267. UFEU-a tumačiti na način da mu se protivi pravilo nacionalnog prava koje obvezuje sud koji je uputio zahtjev da postupi u skladu s nalogom, koji mu je uputio viši sud, da vrati postupak o glavnoj stvari državnom odvjetniku, nakon okončanja raspravnog dijela kaznenog postupka, kako bi se otklonile postupovne nepravilnosti počinjene tijekom prethodnog dijela tog postupka.

37 Prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, članak 267. UFEU-a zahtijeva od suda koji je uputio zahtjev da osigura puni učinak tumačenja prava Unije koje je pružio Sud u presudi donesenoj u prethodnom postupku (vidjeti u tom smislu presude od 3. veljače 1977., Benedetti, 52/76, EU:C:1977:16, t. 26. i od 5. srpnja 2016., Ognyanov, C-614/14, EU:C:2016:514, t. 28.).

38 Kako bi se odgovorilo na postavljeno pitanje, potrebno je najprije pojasniti doseg presude Kolev u pogledu tumačenja članka 6. stavka 3. i članka 7. stavka 3. Direktive 2012/13, koji su predmet točke 2. izreke te presude, a zatim ispitati je li nacionalno postupovno pravilo o kojem je riječ u glavnom postupku, koje je predviđeno člankom 249. Zakonika o kaznenom postupku, kako ga tumači nacionalna sudska praksa, u smislu da jednom kada je raspravni dio kaznenog postupka okončan sud više nije nadležan i predmet treba uputiti državnom odvjetniku kako bi se otklonile postupovne nepravilnosti počinjene tijekom prethodnog dijela tog postupka, takve naravi da sprječava provođenje navedene točke 2.

39 Što se tiče, kao prvo, dosega presude Kolev, valja istaknuti da je Sud u točki 2. izreke te presude, kao što to proizlazi iz točaka 20. do 22. ove presude, u biti pojasnio trenutak u kojem treba osigurati ostvarivanje postupovnih prava iz članka 6. stavka 3. i članka 7. stavka 3. Direktive 2012/13, odnosno, u načelu, prije nego što sud započne meritorno razmatrati optužbu i prije nego što otvori raspravu.

40 Nasuprot tomu, valja utvrditi da se u presudi Kolev ne navodi nacionalno tijelo koje je odgovorno osigurati da okrivljenici uživaju predmetna prava ni postupak koji u tu svrhu treba slijediti.

41 Što se tiče detaljnih pravila tog postupka, Sud u točki 98. te presude dodatno navodi da je na nacionalnom sudu da osigura pravednu ravnotežu između, s jedne strane, poštovanja prava obrane i, s druge strane, nužnosti jamčenja djelotvornosti progona i suzbijanja kaznenih djela usmjerenih protiv financijskih interesa Unije te osiguranja odvijanja postupka u razumnom roku.

42 Valja istaknuti da slična obveza nužno obvezuje i državno odvjetništvo tijekom prethodnog dijela kaznenog postupka.

43 U točkama 72. i 73. presude Kolev Sud je još istaknuo da se razumno trajanje postupka ne može odrediti upućivanjem na točno apstraktno određenu gornju granicu, nego se mora ocijeniti od slučaja do slučaja s obzirom na okolnosti svojstvene svakom pojedinom predmetu, kao što su to značaj i složenost spora odnosno ponašanje nadležnih tijela i stranaka, broj okrivljenika te trajanje i ozbiljnost činjenica koje se stavljaju na teret tim osobama, pri čemu se takva složenost spora ili odugovlačenje obrane može prihvatiti kao opravdanje na prvi pogled predugog trajanja postupka.

44 Iz toga slijedi da se presuda Kolev ne protivi tomu da prava okrivljenika i njihovih odvjetnika na informiranje o optužbi i pristup spisu predmeta osigura ili državni odvjetnik nakon vraćanja predmeta u prethodni dio kaznenog postupka ili sud koji je uputio zahtjev kod odlučivanja o predmetu.

45 Iz toga samo po sebi proizlazi da, suprotno onomu što sud koji je uputio zahtjev predlaže tekstom svojeg prethodnog pitanja, Sud u toj presudi uopće nije uzeo u obzir činjenicu da je raspravni dio kaznenog postupka u glavnom postupku okončan rješenjem tog suda od 22. svibnja 2015., donesenim na temelju članka 249. Zakonika o kaznenom postupku.

46 Upravo suprotno, iz točaka 41. i 67. presude Kolev proizlazi da je sam sud koji je uputio zahtjev u svojoj odluci kojom se upućuje prethodno pitanje predvidio mogućnost otvaranja raspravnog dijela postupka, neovisno o donošenju svojeg rješenja od 22. svibnja 2015. Stoga Sud uopće nije ispitao, a još manje odbacio kao protivno pravu Unije, tumačenje članka 249. Zakonika o kaznenom postupku koje je dao žalbeni sud.

47 Što se tiče, kao drugo, utjecaja tog pravila nacionalnog postupovnog prava na provedbu točke 2. izreke presude Kolev, nesporno je da je rješenje od 22. svibnja 2015. koje je na temelju te odredbe donio sud koji je uputio zahtjev imalo za učinak okončanje raspravnog dijela kaznenog postupka i vraćanje predmeta državnom odvjetniku. Stoga valja ispitati može li takvo pravilo spriječiti nacionalna pravosudna tijela, kao što je to sud koji je uputio zahtjev izrazio bojazan, da izvrše svaku kasniju radnju koja omogućuje primjenu tumačenja iz navedene točke 2.

48 U tom pogledu valja istaknuti da Sud, kao što to proizlazi iz točaka 67. i 74. presude Kolev, nije propisao konkretne načine provedbe točke 2. izreke te presude u okviru glavnog postupka. Konkretnije, otvaranje raspravnog dijela postupka od strane suda koji je uputio zahtjev kako bi sam otklonio nepravilnosti tek je jedna od mogućnosti koje je Sud predvidio u toj presudi, a izbor tih načina dio je procesne autonomije država članica.

49 U tim okolnostima na nacionalnom je pravnom poretku svake države članice da uspostavi takva pravila, pod uvjetom da ne budu manje povoljna od onih koja uređuju slične situacije na koje se primjenjuje nacionalno pravo (načelo ekvivalentnosti) i da u praksi ne onemogućuju ili pretjerano otežavaju ostvarivanje pravâ koja dodjeljuje pravo Unije (načelo djelotvornosti) (vidjeti u tom smislu osobito presude od 16. prosinca 1976., Rewe-Zentralfinanz i Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, t. 5. i 6., od 28. rujna 1994., Fisscher, C-128/93, EU:C:1994:353, t. 39. i od 29. srpnja 2019., Inter-Environnement Wallonie i Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, t. 171.).

50 Stoga valja provjeriti može li vraćanje predmeta državnom odvjetniku kako bi se ispravile postupovne nepravilnosti počinjene tijekom prethodnog dijela kaznenog postupka negativno utjecati na ta načela, uzimajući u obzir tumačenje članka 6. stavka 3. i članka 7. stavka 3. Direktive 2012/13 koje je Sud usvojio u točki 2. izreke presude Kolev.

51 U tom pogledu valja istaknuti, s jedne strane, što se tiče načela ekvivalentnosti, da iz zahtjeva za prethodnu odluku uopće ne proizlazi da se nalogom koji je izdao žalbeni sud sudu koji je uputio zahtjev povrjeđuje to načelo.

52 S druge strane, kad je riječ o načelu djelotvornosti, najprije valja podsjetiti da se pravo Unije ne protivi tome da je sud koji je uputio zahtjev dužan slijediti smjernice višeg suda u pogledu tumačenja nacionalnog postupovnog prava u svrhu provedbe presude donesene u prethodnom postupku ako te smjernice osobito ne utječu na djelotvornost prava Unije kako ga je Sud protumačio u toj presudi. Tako je Sud, među ostalim, presudio da, pod uvjetom da je zajamčena učinkovita zaštita pojedinačnih prava izvedenih iz prava Unije, nije na njemu da intervenira u rješenje problema nadležnosti koji u pogledu nacionalne pravosudne organizacije mogu proizlaziti iz kvalifikacije određenih pravnih situacija koje se temelje na pravu Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 30. rujna 2003., Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, t. 47.).

53 S obzirom na to pojašnjenje, iz načela djelotvornosti proizlazi da sud koji je uputio zahtjev ne može biti dužan postupiti u skladu s nalogom koji mu je uputio žalbeni sud da predmet u glavnom postupku vrati državnom odvjetniku ako bi se tim nalogom ugrozila djelotvornost članka 6. stavka 3. i članka 7. stavka 3. Direktive 2012/13, kako ih je Sud protumačio u presudi Kolev.

54 U tom pogledu valja, međutim, primijetiti da, iako je raspravni dio kaznenog postupka u postupku o glavnoj stvari okončan, to ne vrijedi za taj postupak u cijelosti s obzirom na to da je predmet vraćen državnom odvjetniku.

55 Međutim, ništa ne upućuje na zaključak da bi upućivanje predmeta u glavnom postupku državnom odvjetniku moglo nanijeti štetu ili spriječiti ostvarivanje postupovnih prava iz članka 6. stavka 3. i članka 7. stavka 3. Direktive 2012/13 i na taj način ugroziti koristan učinak tih odredbi, pod uvjetom da državni odvjetnik u okviru prethodnog dijela kaznenog postupka ili sud koji je uputio zahtjev, u okviru raspravnog dijela postupka koji slijedi, pazi da se te odredbe, kako ih je Sud tumačio u točki 2. izreke u presudi Kolev, primjenjuju.

56 Što se tiče zabrinutosti koju je iznio sud koji je uputio zahtjev u pogledu posljedica takvog upućivanja na trajanje postupka, valja naglasiti da je, kao što to proizlazi iz točke 42. ove presude, državni odvjetnik dužan, poput nacionalnog suda, tijekom prethodnog dijela kaznenog postupka osigurati pravednu ravnotežu između, s jedne strane, poštovanja prava obrane i, s druge strane, nužnosti jamčenja djelotvornosti progona i suzbijanja kaznenih djela usmjerenih protiv financijskih interesa Unije te osiguranja odvijanja postupka u razumnom roku.

57 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da na postavljeno pitanje valja odgovoriti tako da, s obzirom na tumačenje članka 6. stavka 3. i članka 7. stavka 3. Direktive 2012/13, koje je Sud usvojio u točki 2. izreke presude Kolev, članak 267. UFEU-a treba tumačiti na način da mu se ne protivi pravilo nacionalnog postupovnog prava koje obvezuje sud koji je uputio zahtjev da u predmetu u kojem je donesena ta presuda postupi u skladu s nalogom koji mu je uputio viši sud, da vrati predmet državnom odvjetniku, nakon okončanja raspravnog dijela kaznenog postupka, kako bi se otklonile postupovne nepravilnosti počinjene tijekom prethodnog dijela tog postupka, pod uvjetom da se te odredbe prava Unije, kako ih je Sud tumačio u točki 2. izreke navedene presude, poštuju u prethodnom dijelu kaznenog postupka ili u okviru raspravnog dijela postupka koji slijedi.

Troškovi

58 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (peto vijeće) odlučuje:

S obzirom na tumačenje članka 6. stavka 3. i članka 7. stavka 3. Direktive 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o pravu na informiranje u kaznenom postupku, koje je Sud usvojio u točki 2. izreke presude od 5. lipnja 2018., Kolev i dr. (C-612/15, EU:C:2018:392), članak 267. UFEU-a treba tumačiti na način da mu se ne protivi pravilo nacionalnog postupovnog prava koje obvezuje sud koji je uputio zahtjev da u predmetu u kojem je donesena ta presuda postupi u skladu s nalogom koji mu je uputio viši sud, da vrati predmet državnom odvjetniku, nakon okončanja raspravnog dijela kaznenog postupka, kako bi se otklonile postupovne nepravilnosti počinjene tijekom prethodnog dijela tog postupka, pod uvjetom da se te odredbe prava Unije, kako ih je Sud tumačio u točki 2. izreke navedene presude, poštuju u prethodnom dijelu kaznenog postupka ili u okviru raspravnog dijela postupka koji slijedi.

Potpisi